

Izhaja vsakega
15. v mesecu. Sta-
ne na leto za čla-
nice in njih ude
24 Din, za druge
naročnike 36 Din.
Uredništvo pri
Zadružni Zvezi
== v Celju. ==

ZADRUGA

Naznanila obč-
nih zborov se
zaračunajo po
25 Din, drugi
inserati po do-
govoru. —
Upravništvo pri
Zadružni Zvezi
== v Celju. ==

LIST ZA ZADRUŽNIŠTVO IN KMETIJSTVO. LAST IN GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V CELJU.

Zapisnik

o XXI. rednem občnem zboru Zadružne Zveze v Celju, registrovane zadruge z omejeno zavezo, ki se je vršil v nedeljo dne 20. junija 1926 ob 9. uri dopoldne v sejni dvorani Mestne hranilnice v Celju s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev občnega zbora.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo načelstva in nadzorstva o poslovanju v l. 1925.
4. Sklepanje o računskem zaključku za l. 1925.
5. Določitev prispevkov za revizijo in sestavo računskih zaključkov.
6. Volitev načelstva in nadzorstva.
7. Razni predlogi in nasveti.
8. Slučajnosti.

Izvedba.

Ad 1.

Ob 1/4 10. uri je otvoril predsednik dr. Anton Božič XXI. redni občni zbor Zadružne Zveze v Celju in prisrčno pozdravil došle zastopnike včlanjenih zadrug, posebej pa še odposlanca Zadružne Zveze v Ljubljani, g. Jeriča. Predsednik je nadalje konstatiral, da je bil 1. občni zbor v smislu § 27. zadružnih pravil pravočasno sklican in v št. 5/6 »Zadruge« z dne 15. maja 1925 pravilno razglašen ter da je isti 2. v smislu § 30. zadružnih pravil sklepčen. Občni zbor ni bil samo razglašen v »Zadruzi«, temveč so bili tudi v smislu § 27. zadružnih pravil vsi zadružniki vabljeni pismeno na občni zbor z natančno navedbo kraja, dneva, ure in dnevnega reda. Sklic in sklepčnost občnega zbora sta tedaj v popolnem redu.

Na to se je predsednik v izbranih besedah spominjal dveh odličnih zadružnih delavcev, ki ju je zadnji čas nemila smrt pobrala iz naših vrst. Sta to g. Jakob Klemenčič, kmet v Središču in g. Franjo Presečnik, notar na Vranskem. G. Klemenčič je sodeloval pri raznih kmetijskih zadrukah v Središču, osobito pa pri tamošnji posojilnici, kjer je bil duša vsega poslovanja. Odlikoval se je po izredni

gospodarski prevdarnosti in ljubezni do reda in natančnosti, torej po najodličnejših lastnostih, ki morajo dičiti praktične naše zadružne delavce. Svojo rodoljubje je pokazal še ob smrti s tem, da je naklonil celo svojo premoženje za ustanovitev kmetijske šole v Središču. G. notar Presečnik je bil zelo marljiv in vesten delavec v lepo se razvijajoči, stari naši članici, Posojilnici na Vranskem. Spominu obeh zadruharjev zakliče občni zbor stoje trikrat: Slava!

Ad 2.

Predsednik vpraša občni zbor, ali odobri zapisnik zadnjega občnega zbora en bloc brez čitanja, ali pa se naj zapisnik prečita in o njem razpravlja. Občni zbor odobri nato na predlog dr. Kalana zapisnik o občnem zboru brez čitanja.

Ad 3., 4. in 5.

Predsednik predlaga, da se obravnavajo točke 3, 4 in 5 dnevnega reda skupno, ker tvorijo tudi neko celoto. Ker to občni zbor odobri, izvaja predsednik uvodoma, da more načelstvo na tem občnem zboru predložiti prav zadovoljivo sliko o poslovanju Zveze v l. 1925. Povečal se je promet, zvišale so se vloge in Zveza bode mogla tudi s pomočjo doseženega čistega dobička prav lepo povečati svoj rezervni zaklad. Organizacija se je kljub izstopom nekaterih članic in eliminaciji nekaterih zaspalih članic razširila. Zveza je na najboljšem potu, da pride med večje naše jugoslovanske zadružne centrale. Nato je poročal o Zvezinem poslovanju ravnatelj Lešničar med drugim sledeče:

1. Organizacija in zadružna prosveta.

Koncem l. 1924. je štela Zadružna Zveza v Celju 179 članic; po številu članic stojimo med štirimi slovenskimi centralnimi zadružnimi organizacijami na drugem, med jugoslovanskimi pa šele na šestem mestu. Odstopilo je tekom l. 1925 8 članic in sicer 5 vsled pristopa k drugim zvezam, 3 pa vsled likvidacije. Na novo je pristopilo 12 članic in sicer 4 rajfajznovke (med njimi 2 v Prekmurju na novo ustanovljeni), 2 šulcedelčevki (1 nova),

1 vinarska zadruha (nova), 2 zadružni elektrarni (novi), 2 pašniški zadruhi (1 nova) in 1 gospodarska zadruha. Nekaj novih ustanovitev se je vsled daljših priprav in drugih ovir zavleklo v letošnje leto. Koncem l. 1925. je torej štela Zveza 183 članic. Ker je letos doslej pristopilo že 12 zadrug, šteje Zveza sedaj 195 članic. Kakor kaže, bomo kmalu prekoračili drugi stotak.

Marsikje so bili seveda pri ustanovitvah tudi neuspehi. Dve zadružni elektrarni smo n. pr. ustanovili in organizirali, pa so si gospodje premislili, in pristopili k drugim zvezam. Radi nezadostne priprave in nerazumevanja ni došlo do končne ustanovitve v 6 drugih slučajih. Osební spori in žal tudi politični uplivi zadržujejo pri nas marsikatero dobro in celemu kraju koristno zadružno napravo. K temu pride materijalizem današnje dobe, ki hoče ubiti vsak idealistični pokret in torej tudi zadružništvo. Zveza je tudi lani skušala ob mnogih prilikah vzbujati med narodom zanimanje in ljubezen do zadružništva; njeni govorniki so 21 krat govorili na deloma nalašč prirejenih predavanjih, deloma na občnih zbore in ob zadružnih ustanovitvah. Razen tega je Zveza priredila lani dve večji okrožni zadružni konferenci in sicer eno 25. oktobra v Mariboru, drugo pa 6. decembra v Celju. Obe konferenci ste bili dobro obiskani. Zveza je po svojem predsedniku in dveh uradnikih razpravljala tamkaj najaktualnejše zadeve: obrestno mero, razna upravna vprašanja in rezultate revizij. Referati so bili letos priobčeni v »Zadruzi« in se vsled tega ne bodem z njimi tukaj podrobneje bavil. Ponavljam le znova prošnjo, da bi naše zadruge pogosteje prirejele predavanja, bodisi ob priliki občnih zborov, bodisi ob drugih prilikah. Nadatje bi prosili, da bi naj zadruge tudi nekoliko slavnostneje obhajale svoje obletnice. Ob takih prilikah so zlasti zadružna predavanja zelo na mestu. Sestavili bi se naj vedno tudi statistični pregledi poslovanja dotične zadruge in bi se naj priobčili v »Zadruzi« in drugih časopisih. Številke govore vedno svoj zelo prepričevalen jezik in so osobito pri starejših naših

posojilnicah, ki pridejo za take prireditve v poštah, po navadi prav impozantne.

Ako pogledamo naše in druge zadružne ustanovitve v Sloveniji, dobimo sledečo sliko: ustanavljajo se še tu in tam posojilnice, ponajveč rajfajz-novke; to znači, da zadružna organizacija kredita še ni popolnoma zajela cele dežele. Dežela so seveda to tudi ustanovitve te ali one politične ali stanovske skupine. Med 27 novimi zadrugami, kar jih je bilo letos doslej vpisanih v vse tri slovenske zadružne registre, ni bilo n. pr. še vedno 9 posojilnic. Poleg tega je opazati živahno ustanavljanje mlekarn, živinorejskih zadrug in zadružnih elektrarn. Na drugi strani se nahaja med letošnjimi 14 likvidacijami in 12 zbrisi nič manj ko 17 kmetijskih nabavnih in prodajnih zadrug. To je nekaka glavna smernica tudi za naše delo. Bavili se bomo torej v prvi vrsti z organizacijo kmetijskega kredita tam, kjer je še za to potreba, n. pr. v Prekmurju, v ostalem pa bomo posvetili veliko pozornost zadružnim mlekarnam, živinorejskim in zavarovalnim zadrugam ter elektrifikaciji naše dežele. V slednjem oziru je omeniti, da se je Fala končno odločila zgraditi daljnovod preko Ptuj, Ormoža in Ljutomer v Mursko Soboto. S tem bode omogočena elektrifikacija cele vzhodne Štajerske. Naša Zveza je pri pogajanjih za to napeljavo, kolikor je bilo možno, sodelovala in je storila sama in s pomočjo marljive naše Zadružne elektrarne v Ormožu tudi že prve korake za ustanovitev elektrarn v tem okolišu. Ustanovitev zadružnih mlekarn je pa pri nas toliko bolj nujna, ker smo v nevarnosti, da zgubimo v enem do dveh letih avstrijski trg za sveže mleko. Avstrijska republika je določila letos za ureditev zadružnih mlekarn in pospeševanje živinoreje kredite v skupni vsoti 50 milijonov dinarjev. Tu bode nastala za nas huda konkurenca, ki nas bode silila, da bomo opustili izvoz svežega mleka in gledali, da si bomo poiskali trg za mlečne izdelke. V zvezi z mlekarnami so seveda živinorejske zadruge. Tukaj se tudi začnejo dela znova — žal da v premafem obsegu, ker so odrekli vsi ti isti činitelji, ki so tu včasih munificentno pomagali, namreč okrajni zastopi, dežela in država.

Pri državni upravi in naših odnosih do nje se pa moram še nekoliko dalje pomuditi. Lani in letos smo namreč s pomočjo države kolikor toliko uredili zelo težavno vprašanje takozvanih »verbandov«, to je onih posojilnic v naši oblasti, ki so bile nekdaž članice Verbanda der landwirtschaftlichen Ge-

nossenschaften v Gradcu. Teh posojilnic je pri naši Zvezi celih 20. Kakor smo vam na naših občnih zborih večkrat poročali, te posojilnice vsled nenadne prepovedi uvoza starih avstrijskih kron dne 1. febr. 1919 niso mogle več rešiti svojih naložb pri graškem Verbandu, čijih saldo je znašal 1. marca 1919 4.371.293,36 K ali 1.092.823,39 dinarjev. So to po večini manjše kmetijske posojilnice, ki bi vsled zgube velikega dela tega kapitala in obresti prišle celo v nevarnost konkurza. Zveza je videla to veliko nesrečo, ki bi škodovala nedvomno celi naši kreditni organizaciji in je začela že leta 1920., hitro po ratifikaciji mirovne pogodbe, akcijo za državno podporo, ki je trajala celih šest let, predno je dovedla do danes doseženega, vsaj delnega uspeha. Ne bom našteval tu še enkrat vseh odlomkov tega dolgega boja, niti ne natančno prešteval vseh vlog in prošenj na razna oblastva, poslance, pošlanske klube in ministrstva. Rezultat je končno ta, da je država izplačala dve tretjini nameravane podpore za te posojilnice v znesku po 1.000.000 Din, od katerega odpade na članice naše Zveze znesek po 607.603,20 Din. Od gori navedenega zneska po 1.092.283,39 Din so torej doslej dobile naše članice od Verbanda znesek po 87.425,87 Din in od države 607.603,20 Din, skupaj tedaj 695.529,07 Din. Ako dosežemo še izplačilo tretjega obroka, ki bi za našo Zvezo znašal okroglo 303.000 Din, bi bila zguba na kapitalu prilično krita; zgubljenih pa je okroglo 400.000 Din obresti, pri čemer smo računali povprečno skromne 6% obresti. Človek se mora čuditi, da so to te male posojilnice prenesle, da niso klonila načrtstva, temveč so vztrajala in še delajo naprej. Kot zadrugarje nas mora seveda to trdno zaupanje in disciplina tudi veseliti, kar vidimo, da je naša slovenska zadružna organizacija že tako trdna, da prenese tudi take težke udarce. Pojedelskemu ministrstvu, g. velikemu županu dr. Pirkmajerju v Mariboru in slovenskim gg. poslancem naj bode za trud in pomoč v tej težki zadevi izrečena naša posebna zahvala. Kdor se količkaj zaveda, kako težko je v naših razmerah doseči večjo državno podporo za naše tiho in mirno delujoče zadruge, bode velikost tega uspeha in teškoče pri celi akciji razumel.

Dosegli smo pretečeno leto od države še nekaj ugodnosti — neugodnosti si prihranimo za na konec —. Dobili smo izplačanih 13.000.— Din državne podpore; drugih dovoljenih 18.000.— dinarjev nam je bilo izplačanih še te letos. Veliko to ni v primeri z delom, ki ga vršimo brezplačno za svoje čla-

nice in za splošno povzdigo našega narodnega gospodarstva. Toda, ker je šlo tudi za preje navedene visoke vsote, se ne da pravzaprav veliko reči. Vsled ministrskega odloka z dne 17. oktobra 1924 bi se moralo tudi naši Zvezi dodeliti 225.000.— Din brezobrestnega državnega posojila v svrhu podeljevanja enoletnih posojil onim kmetovalcem, ki so bili l. 1924. posebej oškodovani po toči. Veliko to ni bilo, a finančni minister je kasneje iz neznanega nam vzroka izplačilo cele vsote sistiral. Neprijetno je bilo to za nas radi tega, ker smo morali to zadevo pojasnjevati mnogostevilnim prosilcem kakor smo pač vedeli in znali. Da denarja nismo dobili, nam seveda nikdo ni verjel.

Velike važnosti za razvoj naših pašniških zadrug v gornjegrajskem okraju je odlok okrožnega agrarnega urada v Mariboru z dne 25. januarja 1925 št. 224 glede revizije odvojenih zemljišč na veleposestvu ljubljanske škofije v Gornjemgradu. S tem odlokom se je iz velikega gozdnega posestva, ki meri 11.868 ha, principijelno izločilo 4.925 ha planinskega sveta v svrhu razdelitve med interesirane pašniške zadruge. Po obstoječih zakonih glede agrarne reforme bi mogle dobiti sedaj te zadruge planine definitivno v najem proti odškodnini, ki bi jo dogovorile z veleposestvom s posredovanjem okrožnega agrarnega urada, kasneje bi pa te planine odkupile. Zadruge so hotele najprej doseči razmejitvenje njihovega planinskega sveta od grašćinskega. Ker država ni dala lastnih geometrov na razpolago, so zložile zadruge same na poziv okrožnega agrarnega urada potrebno vsoto po 75.000 dinarjev skupaj; za prva dela so potom nas izplačale 22.000.— Din. Tu se je vlada menjala in novi minister za agrarno reformo je brzojavno ukinil razmejitveno delo. Zadruge imajo škode 22.000.— Din, uspeha momentano ni nobenega in je treba čakati za rešitev tozadevnih vlog in ugovorov. Tudi tukaj smo mogli opravljati vlogo tolažnikov in zagovornikov državne uprave. Imamo pa vsaj upanje, da bodo pašniške zadruge le prodrle s svojimi zahtevami. Zakon se bode vendarle moralo spoštovati, če in dokler obstoji.

Tudi v taksnih in davčnih zadevah imamo beležiti nekatere izpremembe. V zakon o proračunskih dvanajstih avgust—november je bil sprejet čl. 56, ki dofoča, da je korespondenca med Zvezo in članicami poštnine prosta, istotako tudi tiskovine in denarne pošiljatve. Ne toliko za zadruge, kakor za Zvezo pomenja ta pridol-

bitev, za katero se imamo specijalno zahvaliti Glavnemu Zadrugnom Savezu v Beogradu, znatno olajšavo. Kakor vam je znano, ni znana naredba finančnega ministrstva z dne 25. decembra 1923, ki našteva razne takse, katerih so ugodnostne zadruge oproščene, popolnoma. Lani, dne 8. decembra 1925 je izdal g. finančni minister nov odlok, s katerim se preje citirani nekoliko izpopolnjuje. Najvažnejše v tem odloku je to, da ugodnostnim zadrugam sedaj ni treba več kolekovati poslovnih knjig. Manjka nam pa še vedno oprostitev taks za vkrižjevanje in izknjiževanje hipotekarnih posojil, kar igra pri pocenitvi tega, včasih potrebnega in pri nas prav priljubljenega kredita precejšnjo vlogo.

Glede davkov se je lani spremenilo to, da se je s proračunskimi dvanajstinami april—julij 1925 vpeljal komorsko doklado v višini invalidskega davka, invalidski davek pa se je istočasno za dobo od 1. aprila 1925 do 1. aprila 1926 podvojilo. V letošnjem proračunu je reducirani lani invalidski davek za polovico, komorska doklada pa znaša sedaj 50% tega invalidskega davka. Preračunavanje invalidskega davka za vse vloge, ki so imele nad 5.000.— Din skupnih letnih obresti, toraj ni tako enostavna stvar.

Tovariši zadrugarji, koncem maja je razposlalo finančno ministrstvo nov načrt zakona o neposrednih davkih, ki ga imenujejo nekateri slovenski optimisti zakon o izenačenju davkov. Ta zakonski načrt je tudi že predložen narodni skupščini. Ako bi bil sprejet, bi pomenil težko davčno obremenitev tudi za zadrugništvo. Ko se je o stvari šele govorilo in še niso bile znane podrobnosti načrta, smo bili mišljenja, da se država ne bode dotaknila naših pridobljenih davčnih in pristojbinskih ugodnosti, to toliko manj, ker tvorijo te ugodnosti prav bistven del srbijskega zadrugnega zakona iz l. 1898. V motivih k novemu davčnemu načrtu pa pravi finančno ministrstvo izrecno, da se nas sicer k obdačenju pritegne, pa se nas z ozirom na naše občeokoristno delo favorizira. Kako, to bodo dokazala nadaljnja izvajanja.

Prvo občutno zvišanje bi bilo po tem načrtu zvišanje rentnine od sedanjih 3 na 10 odstotkov. Po čl. 66 se sicer pravi, da se oproščajo tega davka obresti hranilnih vlog pri poštini hranilnici, bankah, hranilnicah in zadrugah do višine, katera se bode po potrebi od časa do časa določila s finančnimi zakoni. Sedaj je ta višina, kakor vam je znano, 5.000 Din. To zvišanje rentnine znači odbitek 1% od

obresti; ako se upelje, bo toliko občutljivejše, ker se bode vsled njega zvišal tudi invalidski davek in komorska doklada. Konstatacija, da znaša ta davek v sedanji Italiji 24%, je za nas prav skromna tolažba. Naši zavodi bi prišli z uvedbo tega davka v prav neprijetno zadrego. Sami bi tega davka najbrže več ne zmogli; ako bi ga prevrgli na dolžnike, bi se ti upravičeno pritožili; ako ga prevržejo na vlagatelje, bi nastalo tamkaj vznemirjenje in nezadovoljstvo. Mi bi trdili, da spada pri nas podpiranje štedenja v najširših ljudskih slojih v državno potrebo, če hočemo kedaj resno ustaviti stroj za tiskanje novčanic in stabilizirati v primerni višini svojo valuto. Pospeševanje naganjanja gotovine pri denarnih zavodih je v naši državi toliko bolj potrebno, ker prebivalstvo vseh naših južnih in vzhodnih krajev šele pričinja razumevati pomen denarnih zavodov in pomen sistematične štednje. Glede tega davka moramo zavzeti stališče, da naj iz navedenih razlogov ostane pri starem ali pa se naj najmanjše določi taka višina obresti, ki so rentnine, invalidskega davka in komorske doklade oproščene, da mali vlagatelji in male denarne zadruge sploh ne bodo prizadete.

Še pomembnejše za nas vse pa je ono poglavje zakonskega načrta, ki govori o obdačenju podjetij, katera so dolžna javno polagati svoj račun. Po dofočilih tega poglavja pridemo zopet vsi pod obdačenje in sicer ne le šulcedelicevke in gospodarske zadruge, kakor po avstrijskih zakonih, temveč tudi vse rafajznovke. Oproščena je davka državna hipotekarna banka, poštna hranilnica, takozvane državne kreditne zadruge, to je zadruge, ki se bodo eventuelno osnovala po zakonu o kmetijskem kreditu in državna obrtna banka. K tem oprostitvam je zavzeti principijelno stališče, ne radi tega, ker bi komu oprostitev zavidači, temveč, ker bi se naše samoupravno zadrugništvo istotako ne smelo prezreti kakor se niso državne kreditne zadruge. Vsak človek ve, da te zadruge s svojimi skromnimi državnimi sredstvi ne bodo mogle niti zdaleka kriti ogromne potrebe našega kmetijstva po cenejšem kreditu. Življenska potreba našega kmetijstva je, da tu nastopi in pomaga naše samoupravno zadrugništvo. Čim manj pa bode imelo to zadrugništvo morebiti stroškov in bremen, tem cenejši bo kredit. Te in še druge pomisleke proti ponovnemu obdačenju zadrug je sicer že tudi nedavno izrekel Glavni Zadrugni Savez, izrekamo pa jih tudi mi, ter prosimo vse zadrugništvo naklonjene poslance, da nastopijo v Narodni

skupščini z vso vehemenco za naše upravičene zahteve.

Po zakonskem načrtu bi se ta davek, bivša posebna pridobnina, odmerjal po razmerju med doseženim letnim čistim dobičkom in vloženo glavnico, ki jo tvorijo deleži in rezervni zakladi skupaj. *To razmerje bi bilo seveda za naše zadruge vedno zelo neugodno*; skoraj vse naše zadruge z neomejeno zavezo imajo nizke deležne glavnice, le nekatere zadruge z omejeno zavezo imamo, pri katerih znašajo deleži po več stotisoč dinarjev. Ves sistem naše organizacije je popolnoma drug kakor pri delniških kreditnih zavodih. Po zakonskem načrtu bi znašal davek splošno za vse zadruge 15, 17, 19, 21, 23, odnosno 25% od dobička, ako znaša rentabiliteta 10, 15, 20, 25 in 30%. Ako pa kreditne zadruge ne obrestujejo deležev višje ko po 8%, odnosno konzumnega društva 6% in pa zveze, znaša pri poprej omenjeni rentabiliteti davek 10, 12, 14, 16, 18 in 20%; nacionalne zadruge in zveze, ki ne dele dobička niti med poslovanjem niti v slučaju likvidacije, bi plačevale 5, 7, 9, 11, 13, odnosno 15% čistega dobička po rentabilitetnem ključu kakor zgoraj. V to skupino bi spadala po sedanjem stanju večina naših zadrug. V primeri s prejšnjim stanjem bi toraj prišle celo naše najmanjše rafajznovke pod ostrejši ključ kakor so bile pod Avstrijo takozvane ugodnostne zadruge šulcedelicevke, katere so bile po zakonski noveli iz l. 1914. do čistega dobička 1.200.— K sploh posebne pridobnine oproščene, 5% pa se jim je odmerilo šele tedaj, ko so dosegle čez 100.000.— K dobička. V današnji valuti bi to bilo povprečno 12.000.— in 1.000.000.— Din. Da vidimo sedaj praktičen primer: Posojilnica na Polenšaku je napravila l. 1924. čistega dobička 1.086.76 Din pri vloženi glavnici (deleži plus rezerva) 699.29 Din. Na prvi pogled vidimo, da je znašal čisti dobiček več ko 30%. Kot neugodnostna zadruga bi plačala samo temeljnega državnega davka 271.60 dinarjev, kot ugodnostna, kakor je danes, 163.01 Din. Ako vzamemo, da znašajo občinske doklade za neposredne davke 200%, okrajne 300%, bi se že zvišal ta davek za 815.05 Din na 978.06 dinarjev. Pa še nisem vstrel doklade za trgovsko-obrtno zbornico, ki bi jo naj sedaj plačevale tudi povsem kmečke zadruge, in raznih pribitkov. Naša zveza je napravila lani 190.289.93 Din čistega dobička. Ker spada med ugodnostne zadruge in znači ta dobiček 25% rentabiliteto, bi plačala Zveza temeljnega davka 24.737.69 in raznih doklad 165.117.78 Din, ali oddala bi do malega ves svoj čisti dobiček državi. Navedena

primera zadostujeta, da mora vsak pameten človek uvideti, kam vodi tak pretiran fiskalizem. Vidi se pa tudi, da bode morala država maksimirati ali pa drugače porazdeliti občinske in druge samoupravne doklade, ker seveda ne gre, da bi podjetja, ki morajo javno polagati svoje račune, izkravala za kraje, v katerih imajo dostikrat le slučajno svoj sedež.

Davek na poslovni obrat bi se po tem zakonu o neposrednih davkih ne spremenil. Opažati je, da je pri predpisovanju tega davka praksa glede naših kmetijskih nakupnih in prodajnih zadrug nekoliko mifejša; dosežemo morda celo to, da bodo v Beogradu uvideli, da spada v moderni državi tudi električni tok med one predmete, katere rabi kmetijstvo v svojem obratu. Ko bode to spoznanje prodrlo, bodo oproščene tudi naše povsem kmečke zadružne elektrarne davka na poslovni promet.

Kakor vsako leto, je Zveza tudi lansko leto sodelovala pri raznih kmetijskih in drugih strokovnih zborovanjih in anketah. Eno od važnejših takih zborovanj je bil protestni shod slovenskih gospodarskih krogov v Ljubljani proti pritegnitvi Slovenije v področje nameravane hrvaške podružnice Državne hipotekarne banke v Zagrebu. Zbor je izrekel mišljenje, da nima ničesar proti ustanovitvi take podružnice v Zagrebu, zahteva pa enako podružnico za Slovenijo v Ljubljani. — Stvar se je rešila tako, da je državna hipotekarna banka izjavila, da pred l. 1927., ko se začne stekati v njeno blagajno ves naš sirotinski, občinski, cerkveni in drugi denar javnih korporacij, ne misli na podružnico v Zagrebu ali Ljubljani. L. 1927. pa je pred durmi in tako je pričakovati, da bo prišlo to vprašanje letos še enkrat v kako javno debato. Sodelovali smo tudi pri sestavi pravilnika k zakonu o kmetijskem kreditu in pa v železniškem tarifnem odboru.

Revizijsko poslovanje.

Tudi lani smo posvečali revizijam vso paznost in smo izvršili redno revizijo pri 41 zadrugah. Poleg tega smo sestavili računske zaključke pri 31 zadrugah, uredili pa knjigovodstvo z generalno revizijo poslovanja pri 14 zadrugah. Slednjič smo obiskali 27 zadrug bodisi povodom prvega uradnega dneva, bodisi v svrhu raznih poslovnih navodil. Vsega skupaj je lani Zveza obiskala 113 svojih članic, torej nad polovico. O rezultatih teh revizij je poročal naš uradni revizor g. Smodiš na okrožnih zadružnih konferencah v Mariboru in Celju ter je svoj referat

v 1. številki letošnje »Zadruga« tudi priobčil. Da povečamo sistematično domačo kontrolo pri zadrugah, smo postavili in dali natisniti za nadzorstva poseben poslovník ter smo ga poslali v dveh izvodih vsem zadrugam. Na nekatere stvari pa bi vendar rad opozoril tudi še v tem poročilu. To je prvič redno vodstvo knjig. Ne vem, če imamo pri nas kako zadrugo, pri kateri bi vsaj eden zadružnik ne bil zmožen vsaj za najprimitivnejše, pa redne zapiske. Če pa tudi tega zadružnika ni, pa se najde gotovo v tistem ali kakem bližnjem kraju kak človek, ki bode vedel vsaj nekaj knjigovodstva. Zadružna načelstva so po zakonu in po svoji vesti ter odgovornosti napram zadrugi dolžna skrbeti za redno in točno knjigovodstvo. Zato naj ta tudi redno delajo, ker bodo sama v redu, nam pa bodo prihranila ogromno in mučno delo, ki ga bomo pri zadrugah, ki jih tudi z generalno revizijo ne moremo spraviti k redu, čisto drugače računati, namreč tako, kar nas naši uradniki faktično stanejo. Drugo pa so občni zbori. Prosimo vas, prečitajte si tozadevna navodila v 1. številki letošnje »Zadruga«, da ne bode potem toliko sitnarjenja z registracijskimi vlogami. Opozarjamo tudi, da imamo formularje za take vloge v zalogi.

3. Uprava in pisarna.

V načelstvu in nadzorstvu nismo imeli lansko leto nobenih sprememb. Omeniti je treba na tem mestu, da so naši celjski člani načelstva gg. dr. Božič, dr. Kalan in Mirnik hvaljevredno in vestno vršili tekoče naše poslovanje. Za njihovo prostovoljno in brezplačno delo jim gre na tem mestu najiskrenejša zahvala.

Uradniški stalež je ostal isti. Imamo tri moške uradnike in eno gospodično. Vsak ima svoje delo in nikakor ni možno uradniškega staleža znižati. S tem že itak malim aparatom smo opravili precej dela: prilično velik denarni obrat — kakor bode še slišali — potem precej obširne tajniške in revizijske posle ter nekaj blagovnega prometa. Prejeli smo v tem letu 4.343 dopisov, odposlali pa 6.163.

4. Računski zaključek za leto 1925.

Denarni promet je znašal lansko leto 223.336.335,48 Din, to je za 109 milijonov 130.658,86 Din več ko v letu 1924. Kakor se vidi, se naša zadružna denarna centrala povsem povoljno razvija. Letos smo dosegli v prvi polovici leta skoraj lanski celoletni promet.

Deleži so znašali koncem lanskega leta 163.857,50 Din, torej za 4.775 Din več ko v l. 1924. Vzpričo velikega na-

račsanja vlog pri Zvezi je ta deležna vsota kljub petkratnemu jamstvu pre nizka; skrbeti bomo morali za zvišanje. Predvsem vas obveščamo, da bomo regulirali letos znova višino deležev po ključu, ki ga je sklenilo načelstvo in odobril občni zbor že l. 1924. Po njem morajo imeti zadruga, ki imajo vlog do 125.000.— Din deležev za 500.— Din, zadruga z vlogami do 250.000.— Din deležev za 1.000.— Din, zadruga z vlogami do 1.000.000.— Din deležev za 2.000.— Din, do 2.000.000.— dinarjev za 3.000.— Din in posojilnice z višjimi vlogami 4.000.— Din. Pri gospodarskih zadrugah služi za merilo bilančna vsota aktiv s to razliko, da je tam minimalna višina deležev le 200.— dinarjev. Ker se pri nas deleži obrestujejo po diskontu Narodne banke, torej sedaj po 6% in ker ni mnogo višja obrestna mera za naložbe, zadruga nič ne zgube, četudi imajo nekaj več deležev. Kajti doslej še niti z daleka nismo dosegli predvojne višine svojih deležev, ki je znašala skoraj 100.000 zlatih kron!

Vloge v tekočem računu in na knjižice so znašale koncem lanskega leta 20.810.206,08 Din in so se povišale napram l. 1924. za 12.208.405,33 dinarjev, to je za več ko 100%. Povzročila je to splošna obilica nezaposlenega denarja, ki je posledica vladajoče gospodarske krize, nekaj pa tudi konzervativna obrestna politika Zveze. Kakor se spominjate z lanskega občnega zhora, Zveza ni hotela pristopiti k Društvu denarnih zavodov, ker naše članice nikakor niso želele tako naglega padca obrestne mere za vloge kakor so to želele banke, ki so začele izrabljati velik dotok denarja za povišanje svojih zaslužkov. Vsled tega je plačevala Zveza do 1. oktobra 1925 za vloge v tekočem računu 10 in 11%, pozneje je pa vpeljala do 1. januarja 1926 enotno obrestno mero 8% in po 1. januarju 1926, kakor veste, 6½ in 7½%. Pripomnimo tukaj, da nam lanska obrestna politika ni prinesla posebne dobička, temveč občutljivo zgubo, ki smo jo utrpeli na ljubo organizaciji. Denarni obrat se je vršil lani brez vseh ovir; olajšavala ga je še v drugi polovici leta oprostitev poštne za denarna pisma. Ob tej priliki poročamo tudi, da nam je lani dovolila Narodna banka eskontni kredit, katerega pa se nismo posluževali, ker smo imeli vedno dovolj lastnega denarja. Na koncu leta smo imeli razpoložljivih več ko 50 odstotkov vseh vlog in smo približno na tej višini ostali doslej.

Kredit v tekočem letu so znašali koncem leta 9.125.782,50 Din, za 1 milijon 064.163,57 Din več ko v l. 1924.

Za nove kredite je bilo lani kakor letos malo zanimanja; nasprotno, kaže se splošna tendenca odplačevanja. — Obrestno mero za kredite držimo pri rajfajznovkah za 1%, pri šulcedeličevkah in drugih produktivnih zadrugah za 2% nad obrestno mero za vloge, kar je gotovo zmerno in povsem v skladu z zadrugnim značajem našega zavoda.

Naložen denar je seveda v razmerju z vlogami narastel koncem l. 1925. na 11.078.811.84 Din; ako prištejemo še gotovino po 296.896.09 Din, dobimo znesek po 11.368.708.83 Din razpoložnine. Stanje vrednostnih papirjev se ni izpremenilo in tudi ni visoko.

Čisti dobiček znaša za lansko leto 190.289.93 Din; ako ga prištejemo k dosednji rezervi po 380.601.46 Din, dobimo rezerve za 570.890.39 Din.

5. Zaključek.

Načelstvo vam predlaga to svoje poslovno poročilo za l. 1925. s prošnjo, da ga presodite in odobrite. Ima globoko zavest, da je izpolnilo polno svojo dolžnost z delom za lepo se razvijajočo Zvezo in za razvoj narodnega gospodarstva v ožji naši slovenski domovini.

Predsednik da na to poročilo načelstva v debato. V isti pripomni najprej sam, da je bazirala obrestna politika Zveze ne le na soglasnih sklepih načelstva, v katerem so zastopane mnoge večje kakor manjše naše posojilnice po odličnih in izkušenih zastopnikih, temveč tudi na izjavah, ki so nam prihajale od vseh strani iz naših posojilniških krogov. Šli smo z obrestno mero polagoma navzdol in če bomo videli, da se razmere res stabilizirajo, bomo morali iti še nekoliko nižje, tudi radi tega, da olajšamo stališče članicam dolžnicam.

Ker imajo že vsi delegati tiskano bilanco v rokah in ker so bile glavne številke že podane, odpade potreba podrobnega čitanja bilance, razun seveda, če ni protipredloga. Ker ga ni, prečita predsednik poročilo in predlog nadzorstva, ki se glasi:

Nadzorstvo je v svoji seji dne 11. junija 1926 pregledalo računski zaključek za l. 1925., ga primerjalo s knjigami in prilogami ter ga našlo v popolnem redu. Občnemu zboru predlagamo vsled tega sledeče: 1. Načelstvu se da za poslovanje v l. 1925. absolutno. 2. Računski zaključek za l. 1925. se v predloženi obliki odobri ter se čisti dobiček v znesku po 190.289.93 Din v celoti pripiše rezervnemu zakladu. 3. Deleži se za l. 1925. obestujejo po lanskem diskontu Narodne banke, to je po 6%.

Ker se ne oglasi nihče k besedi, da

predsednik predlog nadzorstva na glasovanje. Predlog se soglasno sprejme.

V imenu načelstva stavi nadalje ravnatelj Lešničar za točko 5. sledeči predlog: Članski prispevki se za l. 1925. ne pobirajo. Revizije do 3 dni so brezplačne; ako trajajo več ko 3 dni, se zaračunajo za presežek faktični revizorjevi stroški. Istotako so zadruge dolžne povrniti Zvezi faktične stroške za sestavo računskih zaključkov. Načelstvo pa ima pravico popustiti navedene revizijske in bilančne stroške, ako je zadruga v takih razmerah, da tega plačila ne zmore.

Občni zbor soglasno odobri ta predlog brez debate.

Ad. 6.

Predsednik prekine na to zborovanje za nekaj minut v svrhu eventualnih razgovorov o kandidatih za načelstvo in nadzorstvo. Ko ga zopet otvori, opozori na določilo pravil gledi volitev. Po § 15 pravil sestoji načelstvo iz predsednika, prvega in drugega podpredsednika, ter iz osem do dvanajst udov načelstva, katere izvoli občni zbor za dobo štirih let izmed zadrugnikov v »Zvezi« včlanjenih zadrug in društev. Po § 17 morajo vsaj štirje udje načelstva stanovati na sedežu zadruge. Iz načelstva se potem voli v seji načelstva ožje načelstvo, katero sestoji iz predsednika in njegovega namestnika ter štirih članov načelstva. Nadzorstvo sestoji iz načelnika, podnačelnika ter iz pet do osem članov. Po določilih § 30 zadrugnih pravil se vrše volitve po listih ali z vzklikom, ako proti takemu predlogu nikdo ne ugovarja. — Kot delegat predlaga na to g. *Sušur* (Ljubljana), da se volitve vrše z vzklikom, kar je bilo soglasno sprejeto. Na to predlaga g. dr. *Kalan* (Celje) sledečo listo za načelstvo in na željo delegatov takoj tudi za nadzorstvo:

Načelstvo:

dr. *Anton Božič*, odvetnik in posestnik v Celju, predsednik;

dr. *Vekoslav Kukovec*, minister na razp., odvetnik v Mariboru, prvi podpredsednik;

Ljudevit Plavšak, poštar in pos. v Št. Jurju ob Tab., drugi podpredsednik;

dr. *Milan Gorišek*, odvetnik in posestnik pri Sv. Lenartu v Slov. gor.,

Jože Goropevšek, posestnik v Trbovljah,

Anton Gnus, šolski ravnatelj v p. na Dolu,

dr. *Ernest Kalan*, odvetnik in posestnik v Celju,

Karl Černež, posestnik v Framu,

Anton Mirnik, poštni ravnatelj in posestnik v Celju,

dr. *Radoslav Pipuš*, odvetnik in posestnik v Mariboru,

Ivan Rebek, tovarnar v Celju,

Srečko Robič, posestnik v Limbušu,

Franjo Roblek, posestnik v Žalcu,

Josip Vestler, trgovec v Vitanju, člani načelstva.

Nadzorstvo:

dr. *Josip Zdolšek*, odvetnik v Brežicah, predsednik;

Franjo Kocbek, nadučitelj v pok. v Gornjem gradu, njega namestnik;

Matiija Goričar, posestnik v Mozirju,

Franjo Kočevar, posestnik v Središču,

dr. *Josip Komljanec*, gimnazijski ravnatelj v Ptuj,

Franjo Pikel, posestnik v Žalcu,

Franjo Poljak, mag. pharm., Radinci,

Ferdo Poljšak, posoj. tajnik v Zagorju, člani nadzorstva.

Ker drug predlog ni bil stavljen, da predsednik obe listi na glasovanje. Bili sta soglasno sprejeti.

Ad 7. in 8.

Ker se nikdo več ne oglasi k besedi, zaključil predsednik občni zbor ob 10.30 s prisrčno zahvalo vsem zborovalcem.

Janko Lešničar:

O srbskem zadrugništvu v naši državi.

Ko se je ustvarila mlada naša jugoslovanska država, so imeli Srbi več zadrugnih central — naravno da vsled razmer, v katerih so živeli. V Beogradu so imeli svojo zvezo za bivšo kraljevino Srbijo. To zvezo je ustanovil in vodil vse do zadnjega časa — do svojega težkega obolenja — tudi nam Slovenec dobro znani srbski zadrugni pravak Mihajlo Avramović. Drugo svojo veliko in finančno zelo trdno centralno zadrugno organizacijo so imeli Srbi v Zagrebu. Raztezala je svoj delokrog na Hrvatsko, Slavonijo in Vojvodino. Karakteristična je za to organizacijo živela obrana srbske zemljiške oresti v Sremu in Vojvodini. Tretjo zadrugno centralo so imeli Srbi v Sarajevu in četrto, celo mlade še in šibko v Dubrovniku. Živavemu prizadevanju vodij srbskega zadrugništva pa se je posrečilo, da so kmalu po prevratu ustvarili iz vseh teh sedaj vendar samo pokra-

jinskih združnih zvez eno samo veliko zvezo srbskega kmetijskega združništva v Beogradu. Izostalo je edinole iz razlogov, ki jih dobro ne poznamo; Sarajevo. Prednosti take velike organizacije leže na dlani. Vse finančne in organizatorične sile srbskega združništva so se z razmeroma majhno izjemo združile in tvorijo že sedaj moč, ki koristi srbskemu kmetu, nam vsem, vsaj po številu zadrug majhnim in razcepljenim »prečanom« pa imponira. Bog ve, ali se bomo tudi mi kedaj naučili gledati pred seboj take višje cilje?

Ta »Glavni Savez Srpskih Zemljoradničkih Zadruga« ima 11. in 12. septembra svoj redni letni občni zbor v Veliki Kikindi (v Banatu) ter je ob tej priliki izdal brošuro, v kateri poroča o svojem delu v l. 1925. Obenem vsebuje knjižica veliko statističnega materiala o stanju Savezovih članic, ki bode pri nas, kjer žal srbsko kakor hrvatsko združništvo ni veliko znano, nedvomno zanimalo.

Savez je štel 31. decembra 1925 vsega 1.960 članic, med njimi v mejah bivše kraljevine Srbije 1504, v Hrvatski in Slavoniji 199, v Sremu (ki ga dele od ostale Slavonije!), Banatu, Bački in Baranji tudi 199 in v Dalmaciji 58 članic. Ker šteje sarajevski srbski Savez še okrog 250 članic, imajo Srbi v naši državi okrog 2.300 zadrug, kar je v očigled dejstvu, da so najstarejše njihove zadruge stare komaj dobrih 30 let, nadalje v očigled visokemu stanju analfabetov in splošni kulturni zaostalosti mnogih srbskih pokrajin, zelo visoko število. Osebito velja ta opomba glede kulturne zaostalosti za Makedonijo, kjer se še danes navzlic kričeči potrebi po cenejšem kmetijskem kreditu in navzlic velikim tozadevnim naporom Saveza ni moglo razviti kmetijsko združništvo. Ali vkolikor poznamo žilavost in delavnost srbskih združnih delavcev, ne dvomimo, da bode tudi tukaj došlo v organiziranju do pozitivnih uspehov.

Ako pogledamo, kaj govore številke o finančnem stanju Saveza in članic, vidimo, da je imel Savez sam koncem l. 1925. vplačanih deležev dinarjev 1.646.721, vlog Din 11.331.598, danih kreditov Din 8.909.388, blaga v zalogi Din 3.452.046, nepremičnin in premičnin za Din 15.688.131 (hiše in posestva), splošne rezerve Din 4.643.147 in raznih fondov za Din 11.180.917. Druge postavke (gotovina, vrednostni papirji itd.) ne bodo zanimale. Ne da bi se hoteli, razume se, spuščati v kako kritiko, pa nam vendar pade v oči nizka vsota vlog, ki so še povrh, kakor konstatira poročilo, po pretežni večini

privatne. Ker šteje Savez sedaj 1.181 kreditnih zadrug, je jasno, da bodo imeli naši srbski tovariši še mnogo dela, predno bodo koncentrirali kmečke prihranke i v zadrugah i v zvezi. To kažejo tudi bilance 711 kreditnih zadrug, ki so poročale za l. 1925. o stanju Savezu. Imele so vse te zadruge običajnih vlog Din 19.122.875 in deležev (»stalne štednje«) Din 15.062.957; vplačano je bilo l. 1925. vlog pri vseh poročajočih zadrugah okroglo 21 milijonov, izplačanih 13 milijonov dinarjev. Ta promet v vlogah je seveda dosti neznaten, kaže pa vseeno, da se vloge zvišujejo, kar sicer konstatira glede sebe tudi Savez. Razumljivo je, da vsled te nedostatne koncentracije kmečkih prihrankov tudi dajanje kreditov ni posebno izdatno. Vsoto kreditov, ki jih je dal Savez svojim članicam, smo navedli zgoraj; poročajočih 711 članic pa ima izposojenih skupno dinarjev 33.211.212, toliko torej kakor n. pr. v l. 1925. mariborska posojilnica sama. V teh razmerah je zelo razumljivo, da zahteva kmečko ljudstvo po teh deželah, naj pomaga država pri oskrbi kmetijstva s kreditom, ali vsaj s cenejšim kreditom, ker kreditira se tudi dandanes po vseh pokrajinah, kjer stanujejo Srbi, mnogo. Nesreča je samo ta, da dajejo te kredite banke, privatniki, največ pa majhni zasebni bankirji, ki jih je po vseh trgih in mestih polno. Vsled tega je nastal tudi znani zakon o kmetijskem kreditu in se bodo ustanovljale po tem zakonu državne kreditne zadruge. Vendar pa sem jaz mnenja, da vsa razmeroma mala sredstva tega državnega kreditnega zavoda za kmetijstvo ne bodo zdaleka zadoščala in se kmetijski kredit v naših srbskih pokrajinah ne bode preje uredil, dokler se ne bodo mobilizirali tudi najmanjši narodovi prihranki in se ne bodo spravili v kmečke posojilnice.

Zgoraj smo videli, da je imel Savez koncem l. 1925. v zalogi precej raznega blaga (za čez 3 milijone dinarjev). Savez se zaveda, da naloga kmetijskega združništva še ni izčrpana s preskrbo dovoljnega in cenenege kredita, temveč da mora vzeti združništvo v svoje roke tudi nakup kmetijskih potrebščin in prodajo kmetijskih proizvodov. K tem splošnim idejnim razlogom pa pridejo še posebne razmere na našem jugu: nereelna trgovina prav rada daje slabo blago za drag denar. Savezovo letno poročilo pravi, da je bilo lani na novo nabavljeno blaga za okroglo štiri, zadrugam pa prodano za osem milijonov dinarjev raznih predmetov. Ta Savezna blagovna centrala ni postala znabit kakšne specialne trgovine, temveč se je držala

predmetov, ki služijo predvsem za zboljšanje in zvišanje kmetijske produkcije. Kupovali so se plugi (znamke »servus«, »komet«, »dominus«, »puk«, »turnus«), trijerji, razni stroji za rezanje, sejanje, mlatev, kose, noži za cepljenje trte in sadnega drevja, umetna gnojila, galica, semena, žveplo, rafija itd. Savez pravi sicer, da ga je pri tem delu zelo oviralo obče pomanjkanje denarja, vendar pa je doseženi uspeh še vedno zelo lep.

Poleg lepe javne rezerve in še lepše tajne rezerve, ki jo ima Savez osebito v svojih velikih posestvih, na katerih vodi vzorno gospodarstvo, pade nam slovenskim zadrugarjem v oči visoka številka fondov (nad najmanj milijonov dinarjev). Med temi fondi je na pr. fond »zemljoradničkih zadruga« po Din 2.700.000.—, ki služi za snovanje in vzdrževanje kmetijskih zadrug. Ta fond se je osnoval že pred vojno s prispevki državne razredne loterije in z direktnimi državnimi subvencijami. Ni se pa rabila glavniča, temveč vedno le obresti. Dalje so med temi fondi fond za amortizacijo hiš (čez 3 milijone dinarjev), fond angleških zadrugarjev (darilo Angležev iz l. 1923.), ki znaša nad milijon dinarjev, fond za kulturo sela, za podučna potovanja, za povzdigo zaostalih krajev, pokojninski fond uradnikov in slug (nad 1 milijon dinarjev) itd. Za nas sami nedosegljivi ideali!

Raznovrstno je bilo Savezovo obraževalno in kulturno delovanje v l. 1925. Predvsem je izdajal dva lista: »Zemljoradničko Zadrugo« in »Mladog Zadrugara«, ki sta dobro urejevana in se predvsem trudita za propagiranje združne ideje med kmečkim ljudstvom. Oba lista bi priporočali za naročbo tudi našim zadrugam! Poleg tega je izdal Savez posebni združni koledar. Veliko je bilo predavanj med narodom, dalje na učiteljskih (v srbskih pokrajinah so kakor pri nas učitelji glavni združni delavci), na tečajih za združne poslovođe, ki jih je bilo 18 z 230 gojenci. Vse sami znaki trdne volje do razvoja in napredka.

V navedenem kratkem poročilu je marsikaj, kar sili tudi nas slovenske zadrugne delavce k premišljevanju in posnemanju. Osebito velja to o gospodarskih zadrugah v srbskem Savezu, o katerih poročamo prihodnjič.

Objave 'Združne Zveze' v Celju.

Računski zaključki za l. 1925. Ker mislimo za Glavni Združni Savez in za poljedelsko ministrstvo izdelati statistiko o stanju naših članic

koncem l. 1925., prosimo vse svoje članice, da nam pošljejo čimprej računsko zaključke za l. 1925., ako tega še niso storile.

Tiskovine. Blíža se že zopet Novo leto in z njim znatna potreba po tiskovinah, bodisi za računski zaključek bodisi za nove knjige itd. Prosimo gg. tajnike in knjigovodje, da bi pogledali, katere tiskovine bodo rabili in bi nam že sedaj poslali naročila. Seznam tiskovin, koje imamo v zalogi, itak priobčuje »Zadruga«. Posebej pa prosimo vse one zadruge, ki rabijo ameriški žurnal, bodisi z glavami, bodisi brez njih, da ta žurnal takoj naročijo, da vidimo potrebo in se s primerno množino založimo. *Ni nam treba menda še posebej dostavljati, da uvedbo ameriškega žurnala kar najtopleje priporočamo.* Ako bi gg. tajniki in knjigovodje sami takega žurnala ne znali voditi, naj se zglase za eden ali dva dni pri nas, da jih v vodstvo upeljemo.

Mlekarska šola v Škofjiloki. Časopisi so prinesli te dni razveseljivo vest, da se odpre že to jesen mlekarska šola v Škofjiloki in sicer »za enkrat« v obliki enoletnega tečaja. Po našem mnenju bi naj ne ostalo pri enoletnih praktično-teoretičnih tečajih samo »za enkrat«, temveč za vedno. Mi ne rabimo mlekarskih profesorjev, temveč praktične, delavne mlekarje. Ker je po deželi povsod veliko zanimanje za združne mlekarne, ki se pa v največ slučajih ne morejo ustanoviti radi pomanjkanja izučenihi mlekarjev, prosimo vse večje naše posojilnice, da obdrže ustanovitev mlekarske šole v Škofjiloki v evidenci in da dajo pridnim in praktičnim mladeničem, ki bi hoteli v njihovem okolišu voditi kako združno mlekarstvo, za uk v tej šoli tudi denarno podporo. Nadaljnje objave o otvoritvi bodo gotovo priobčili dnevni in pa kmetijski strokovni časopisi.

Spremembe v združnem registru v l. 1926.

I. Vpis novih zadrug.

1. Mlekarska zadruga v Dobrniču, (Okrožno kot trg. sod. Novo mesto).
2. Kmetijska hranilnica in posojilnica v Ormožu, (Okrožno kot trg. sod. Maribor).
3. Hranilnica in posojilnica pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, (Okrožno kot trg. sod. Maribor).
4. Hranilnica in posojilnica na Uncu, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).
5. Slomškova tiskovna zadruga v Celju, (Okrožno kot trg. sod. Celje).

6. Kmečka hranilnica in posojilnica v Dolini Lendavi, (Okrožno kot trg. sod. Maribor).

7. Kmečka hranilnica in posojilnica v Turnišču, (Okrožno kot trg. sod. Maribor).

8. Živinorejska zadruga v Št. Jerneju, (Okrožno kot trg. sod. Novo mesto).

9. Mlekarska zadruga v Dobovi, (Okrožno kot trg. sod. Celje).

10. Konsumno društvo v Domžalah, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

11. Osrednja štajerska vinarska zadruga v Mariboru, (Okrožno kot trg. sod. Maribor).

12. Kmetijsko društvo v Zgornjem Brniku, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

13. Agrarna zajednica za Dolno Lendavo, Tri mline in Dolnje Lendavske gorice, (Okrožno kot trg. sod. Maribor).

14. Zdržna elektrarna za Škofjo vas in Šmarjeto, (Okrožno kot trg. sod. Celje).

15. Kmetijska zadruga v Cerkljah, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

16. »Mali šteditelj« v Ljubljani, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

17. Splošna zavarovalna zadruga v Ljubljani, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

18. Mlekarska zadruga v Črnomlju, (Okrožno kot trg. sod. Novo mesto).

19. Hranilnica in posojilnica v Gornji Lendavi, (Okrožno kot trg. sod. Maribor).

20. Parni mlin in žaga v Hinjah, (Okrožno kot trg. sod. Novo mesto).

21. Jugoslovanska zavarovalna hranilnica, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

22. Železničarski hranilni in posojilni zavod v Ljubljani, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

23. Ljudska hranilnica in posojilnica v Stražišču pri Kranju, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

24. Mlekarska zadruga v Kostanjevici, (Okrožno kot trg. sod. Novo mesto).

25. Prva stavbna zadruga mestnih nameščencev ljubljanskih, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

26. Savez agrarnih zajednic v Mariboru, (Okrožno kot trg. sod. Maribor).

27. Pašniška in planšarska zadruga v Naklem, (Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

II. Likvidacije.

1. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za mežiško dolino v Prevaljah, likvidacija (Okrož. kot trg. sod. Maribor).

2. Konjerejska zadruga slovenbiškega okraja v Spodnji Polskavi, (likvidacija, Okrož. kot trg. sod. Maribor).

3. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Črnomlju, (razdružba po

likvidaciji, Okrož. kot trg. sod. Novo mesto).

4. Splošna gospodarska zadruga v Lescah, (likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

5. Kreditna zadruga v Ljubljani, (likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

6. Gospodarska preskrbovalnica v Ljubljani, (likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

7. Čevljarska gospodarska zadruga v Ljubnem pri Podnartu, (likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

8. Čevljarska zadruga v Ljubnem ob Savinji, (likvidacija, Okrož. kot trg. sod. Celje).

9. Lesna zadruga v Mozirju, (likvidacija, Okrož. kot trg. sod. Celje).

10. Kmetijska in nabavna zadruga v Dolenji vasi, (likvidacija, Okrož. kot trg. sod. Novo mesto).

11. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za kočevsko ozemlje v Kočevju, (razdružba po likvidaciji, Okrož. kot trg. sod. Novo mesto).

11. Ilirska posojilnica v Ljubljani, (likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

13. Krojaško nakupovalno društvo v Mariboru, (likvidacija, Okrož. kot trg. sod. Maribor).

14. Osrednja zadruga za vnovčevanje živine in pospeševanje živinoreje v Mariboru, (likvidacija, Okrož. kot trg. sod. Maribor).

III. Izbris.

1. Živinorejska zadruga v Rovtahn pri Logatcu v likvidaciji, (končana likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

2. Bikorejska zadruga v Križevcih, (končana likvidacija, Okrož. kot trg. sod. Maribor).

3. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga na Dobrovi pri Ljubljani v likvidaciji, (končana likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

4. Prekmurska gospodarska zadruga Murantuli gazdasagi szövetkezet v Dolini Lendavi, (končan konkurz, Okrož. kot trg. sod. Maribor).

5. Osrednja zadruga lesnih producentov in lesnih trgovcev za Slovenijo v likvidaciji, (končana likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

6. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Črnučah, (končana likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

7. Živinorejska zadruga v Sori, (končana likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

8. Kmetijsko društvo za topliško občino v Toplicah, (končana likvidacija, Okrož. kot trg. sod. Novo mesto).

9. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Št. Petru pri Novem mestu, (končana likvidacija, Okrožno kot trg. sod. Novo mesto).

10. Živinorejska zadruga na Breznici, (končana likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

11. Produktivna zadruga ključavničarjev in sorodnih strok na Ježici, v likvidaciji, (končana likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

12. Konjerejska zadruga v Lescah, (končana likvidacija, Dež. kot trg. sod. Ljubljana).

J. L.:

Lep uspeh smotrenega zadružnega dela.

Na vzpodbudo g. Emila Šešerka iz Št. Jurja, ob j. ž. se je ustanovila s pomočjo celjske Zadružne Zveze v istem Št. Jurju ob j. ž. Zadruga za izvoz jaje. Motiv za ustanovitev je bil dvojni: trgovci, ki so še danes izključno člani imenovane zadruge, so se želeli osamosvojiti od grozistov in sami imeti izvozni dobiček; kmetijski zadrugarji pa smo pozdravili novo zadružno podjetje, ker smo videli v pospeševanju in bolji organizaciji izvoza tudi možnost za boljše vnovčenje jaje, ki igra, kakor znano, v gospodinjstvih naših malih in srednjih kmečkih posestnikov znatno vlogo. Zadruga si je pridobila spočetka le okrog 40 trgovcev, ki so se je posluževali za skupno prodajo jaje v inozemstvu, posebno v Curihi in Londonu. Zadruga pa je imela to srečo, da si je pridobila v svojem ustanovitelju in še današnjem načelniku g. Šešerku jako delavnega in vestnega moža, vsled česar so se njeni posli naglo razvijali in dosegli v l. 1925. prav imponirajočo višino. Koncem tega leta je štela zadruga 117 članov, ki so imeli vplačanih deležev za Din 817.338.—; zadruga je izvozila 140 vagonov jaje, za katere je do konca leta izplačala članom 30.525.786 dinarjev. Denarnega prometa je bilo vsega skupaj Din 375.134.279.82, toliko kakor ga izvemši obeh konzumnih central v Ljubljani najbrže ni dosegla nobena blagovna zadruga v Sloveniji. Bilanca kaže poleg deležev še rezerve Din 129.786.35 in čistega dobička Din 4.910.87 (zadruga je komisijsko podjetje in ne dela kupčij na lasten račun in nevarnost). Premični (po-hišta, zabojev, lesne volne itd.) je bilo koncem leta za Din 158.561.—, nepremičnin za Din 182.245.—. Letos je za-

drugi zažgala hudobna roka poslopje, a si je postavila novega, ki je mnogo večje in bolj praktično in ki služi v čast šentjurskemu trgu. Kakor slišimo, se je letos preko zadruge izvožena množina jaje še znatno povečala. Čast takemu zdlatnemu in smotrenemu delu!

Zadružna Zveza v Celju

ima za svoje članice stalno v zalogi sledeče tiskovine:

1. Tiskovine za knjige.

Hranilne vloge, dvobarvne.
Hranilne vloge, enobarvne.
Posojila, dvobarvna.
Posojila, enobarvna.
Tekoči račun, enobarven.
Glavna knjiga deležev.
Zadružni register.
Blagajniški dnevnik, navadni.
Blagajniški dnevnik, ameriški.
Blagajniški dnevnik z razdelnikom.
Vložni zapisnik.
Seznam dolžnikov in porokov.
Razdelnik prejemkov, velik z glavami.
Razdelnik prejemkov, mal.
Razdelnik izdatkov velik, z glavami.
Razdelnik izdatkov, mal.
Sejni zapisnik.

2. Razne tiskovine.

Izvečki hranilnih vlog.
» posojil.
» naloženega denarja.
» tekočega računa.
» deležev.
Računski zaključki za kreditne zadruge.
Računski zaključki za gospodar-ske zadruge.
Obračun električnega toka za števece.
Obračun električnega toka na paušal.
Račun toka za števece.
Račun toka za paušal.
Ustanovni zapisnik.
Dolžna pisma.
Prošnje za posojilo.
Obračun vloge.
Obračun posojila.
Opomin za obresti.

Pristopna izjava.

Denarni listek.

Izkaz invalidskega davka.

Izkaz za rentnino.

Izkaz za neposredne pristojbine.

Prošnja za registracijo zadruge.

Prošnja za vpis novih članov, načelstva in spremembo pravil.

3. Bloki.

Blok prejemkov.

Blok izdatkov.

Skadenčna knjiga za menice.

Obrestne tabele.

Odpoved deležev.

Indeks.

Knjižice za vloge.

Knjižice za posojila (deleže).

Knjižice za tekoči račun.

...

Vezave knjig po naročilu. Dobe se vezane knjige računskih zaključkov.

...

Kuverti, pismen in konceptni papir, štambiljke za firmo, poštnino in pristojbine.

Vabilo na

redni občni zbor

Xranilnice in posojilnice v Zavrchu

registrovane zadruge z neomejeno zavezo ki se vrši v nedeljo, dne 15. avgusta 1926 ob 8. uri dopoldne v zadružni pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1925.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši v smislu § 39 zadružnih pravil po 4 ure pozneje istotam drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ki sklepa ob vsakem številu navzočih članov.

V Zavrchu, dne 1. avgusta 1926.

Načelstvo.

Vabilo na

izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Radincih

registrovane zadruge z neomejeno zavezo ki se vrši dne 15. septembra 1926 ob 9. uri dop. v zadružnih prostorih v Radincih s sledečim dnevnim redom:

1. Sprememba pravil.
2. Slučajnosti.

Radinci, dne 30. avgusta 1926.

Načelstvo.